

Hvorfor vi skal være nervøse for de nye handelsaftaler

Om TTIP, CETA og TiSA

Kenneth Haar, Corporate Europe Observatory

Handelsaftaler om alt

“Vores mål er en bred tekst, som giver os mulighed for at være fleksible. Eller kan vi ikke få indrømmelser fra amerikanerne. Det betyder, at vi skal undgå at tage noget som helst af forhandlingsbordet på forhånd”

EU-kommissær for Handel Karel de Gucht, maj 2013

Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP)

Omfattende aftale mellem EU og USA om handel og investeringer, forhandlinger indledt i 2013.

Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA)

Omfattende aftale mellem EU og Canada om handel og investeringer, forhandlinger afsluttet.

Trade in Services Agreement (TiSA)

Forhandlinger om tjenesteydelser mellem 23/50 lande.

Tjenesteydelser, f.eks. transport, konsulentarbejde, sundhedsydelser, finans.

Offentlige indkøb på alle niveauer (stat, kommuner, regioner)

Intellectuel ejendomsret/patenter

Geografiske indikatorer

Regulering

Investeringsbeskyttelse

Toldsatser...og meget mere

Hvad er nyt?

1. Investeringsbeskyttelse (TTIP og CETA)

Særdomstole står over demokratiet

2. Reguleringsamarbejde (TTIP og CETA)

Bureaukrater og lobbyister gør reglerne markedsvenlige

3. Liberalisering af tjenesteydelser (TTIP, CETA og TiSA)

Fremadskridende liberalisering

Investeringsbeskyttelse

“Når jeg vågner om natten og tænker på voldgiftssager, forbløffes jeg igen og igen over, at suveræne stater overhovedet er gået med til investeringsvoldgifter I det hele taget....

Tre private personer tildeles magten til at fælde dom over enhver handling en regering har foretaget, enhver beslutning en domstol har taget, og enhver regel, der kommer fra et parlament.”

Juan Fernández-Arnest, voldgiftsdommer fra Spanien

- Det handler om ”investeringsbeskyttelse”, et værn mod ”overgreb” fra værtsstatens side
- Udenlandske investorer kan klage over ”indirekte ekspropriation” eller ”urimelig og uligeværdig behandling”
- Sagerne afgøres i dag af tre advokater, typisk i ICSID-institutionen under Verdensbanken.

“En sådan ordning (ISDS) vil ikke bare begrænse de lovgivningsmæssige beføjelser for Unionen og dens medlemslande, den vil også ændre det etablerede retssystem inden for medlemslandene og EU.”

“Beslutningerne, der tages af sådan en domstol vil ikke bare berøre spørgsmål inden for civilretten, men også administrative regler, love angående arbejdsmarkedet, samt social- og skattelovgivning.”

Den tyske dommerforening, februar 2016

- Lone Pine-sagen om fracking moratorium i Quebec (798 mio. kroner)
- Bilcon-sagen om et stenbrud i et naturskønt område i Nova Scotia (1,97 mia. kroner)
- Mesa Power Group mod lokale vindmølleoperatørers fordele i Ontario (3,9 mia. kroner)
- Eli Lilly om forlængelse af patent på medicin (2,5 mia. kroner)

“Jeg har set brevene fra advokatfirmaer i New York og Washington, der er sendt til den canadiske regering som reaktion på stort set alle forslag på miljøområdet i de seneste fem år. De handlede om kemikalier til brug ved rensning af tøj, lægemidler, pesticider og patentlovgivning. Stort set alle initiativer blev angrebet, og de fleste så aldrig dagens lys.”

Tidligere embedsmand, Canada (2003)

Hvilke "problemer" vil de løse?

Fødevarestandarder: Hormonbøffer og klorkyllinger

Kemi: Risikovurdering

Arbejds miljø: Asbest

Miljø: GMO

”Vi bliver nødt til at gøre op med forsigtighedsprincippet, ellers er en aftale ikke interessant for os.”

Shaun Donnelly, US Council for International Business, oktober 2014.

”Mens USA fastholder en ren videnskabelig tilgang, kan EU’s forsigtighedsprincip nedtone de videnskabelige kriterier. Jeg mener, at videnskaben bør have forrang.”

Ole Linnet Juul, DI Fødevarer, januar 2014

”Det vigtigste er at få indført nogle procedurer, der åbner for en harmoniseringstilgang til fremtidige regler – en gave, som bliver ved med at give.”

*US Chamber of Commerce på et møde med EU-kommissionen,
2013.*

”Grundlæggende set bør erhvervslivet være med til at skrive reglerne.”

*BusinessEurope og US Chamber of Commerce, forslag til EU-kommissionen,
2012*

”Når der udvikles nye regler, eller eksisterende regler revideres, skal parterne sikre informationsudveksling og give hinanden mulighed for samarbejde på det tidligst mulige stadige, for at give de ansvarlige regulerende myndigheder mulighed for at diskutere mål, andre muligheder, og et hvert andet relateret emne...

Parterne skal tage i betragtning, hvad den anden part har vedtaget på det samme eller et lignende område.”

Forslag fra EU-kommissionen, februar 2016

Sektorforslag

Kemikalier

Pesticider

IT

Maskiner

Landbrug og fødevarer

Finans/bankregulering

Kosmetik

“I handelsaftaler er det reglen, at der presses på for lavere standarder på områder som finans, miljøpolitik og arbejdsmarkedsregler”

Jack Lew, USA's finansminister, december 2013

“Man kan jo bare skrive på etiketten, at dette produkt ikke giver allergi, men at der er en usikkerhed. Så kan man selv vælge. Der vil så være et andet produkt, der koster en euro mere, og som ikke har en eller anden ingrediens....det er η at give forbrugerne et medansvar. Og man kan da vel ikke påstå, at det skulle have noget at gøre med lavere standarder?”

*Francisco Fonseca, Kommissionens repræsentant i Spanien,
februar 2015*

Tjenesteydelser

Tilgang til forhandling af tjenesteydelser:

GATS under WTO: Positivliste

TiSA, TTIP og CETA: Negativliste

Ny tilgang til tjenesteydelser

- Anvendelse af negativ-lister
- ”Standstill- og skraldeklausul”
- Større begrænsninger på regulering på nationalt plan
- Upræcise undtagelser for offentlige ydelser
- ISDS

Finland reserves the right to adopt or maintain any measure with respect to the supply of privately funded hospital, ambulance, residential health services other than hospital services, and other human health services.

Sweden reserves the right to adopt or maintain any measure with respect to educational services suppliers that are approved by public authorities to provide education. This reservation applies to privately funded educational services suppliers with some form of State support, inter alia educational service suppliers recognised by the State, educational services suppliers under State supervision or education which entitles to study support.

CEO *Hvad er det dog der sker?*

- Et væld af procedurer vil påvirke forslagene til love inden de fremsættes – nogle vil aldrig blive til noget, f.eks. som følge af trusler om sagsanlæg.
- Der vil blive indgået politiske aftaler inden et forslag kommer til parlamentarisk behandling.
- Forslag, der er vedtaget på almindelig facon kan angribes ved særdomstole efterfølgende.
- Der indføres faste principper for ”fremadskridende liberalisering”, en langtidskontrakt for en liberaliseret økonomi.

CEO: *er det nu også så sort ud?*

- 3,5 millioner har skrevet under mod TTIP og CETA
- Store demonstrationer mange steder i Europa, f.eks. 250.000 i Berlin
- Gentagne politiske kriser i EU's ministerråd og i Europa-Parlamentet
- Udmeldinger fra flere regeringer mod CETA og TTIP, f.eks. fra Østrig, Slovenien, Wallonien (½ Belgien), og meget stor skepsis og modstand i principielle Frankrig, Tyskland, og Holland.

Der er ikke meget tid...

- TiSA: Forhandlinger indledt i 2012 mellem 23/50 lande. Forhandlingerne er nået langt; der foreligger mange egentlige forhandlingstekster.
- TTIP: Forhandlinger indledt i 2013. De går ikke stærkt for tiden. Alle venter (nervøst) på Trump. Tidligst færdige i slutningen af 2017

Vi har faktisk travlt

- CETA: Forhandlingerne er afsluttet, aftalen er underskrevet, og kan blive godkendt af Europa-Parlamentet allerede i december. Dernæst skal de nationale parlamenter tage stilling.
- Ratifikation i Danmark sat til februar

Kenneth Haar

Corporate Europe Observatory

www.corporateeurope.org